

senknopper og Stedmoderblomster paa hvidt Tull, eller paa Kanevas syet ugratøse Blomsterbuketter i frygtelige Farver, alt efter tyske Berlinermønstre. Hun øste af en bedre Kilde, idet hun fra sin Kusine, Maleren Skovgaards Hustru, fik pompejanske Tegninger og stiliserede Naturmønstre i flaat valgte Farver. Og Børnenes Sans for det skønne var saa meget vakt, at de med Jubel modtog disse Sager, som ikke var at faa i Håndelen. I Klædedragt fulgte hun sin egen Mode og gik med en Art Reformdragt. — Korset brugte hun aldrig — der føjede sig saaledes ind i hendes smukke Skikkelses Harmoni, at den aldrig blev iøjnefaldende og dog for hendes smaa Veninder blev uadskillelig fra hendes ejendommelige Personlighed.

Naar man vil fortælle om hendes Forhold til Børnene, kan man snart aldrig blive færdig: det var saa indtagende, saa vekslende uden Lunefuldhed; det var Livets Friskhed, Ynde og Virkelighed, der mødte dem i hendes Skikkelse; de elskede hende, som sunde Mennesker elsker Livet. Saa hun undertiden en varm Dag, at Tankerne sløvedes, og Opmærksomheden slap sit Tag, kunde hun klappe i Hænderne og sige: Lov for i Dag! Og saa drog man ud i den frie, leende Natur, allerhelst til Marmorkirkens gamle romantiske Ruin; den laa som et forfaldent Æventyrs slot midt i den jævne By; der voksede allehaande sælsomme Planter, de slyngede sig op ad Muren; selv saaede Smaapigerne al Slags Frø derude og havde deres Fryd af at se det spire op. Med alle sine Krinkelkroge var det et stort og stort Sted for Røveri og Saltebrød. — Jævnlig tog hun en af Smaapigerne ind til sig en Times tid, for at hjælpe med de mange smukke Potteplanter hun havde; de lærte at skylle og vadske dem, fjerne de visne Blade og fik med det samme at vide, hvordan enhver Art skulde tilses. Hun tog sig ikke nær, om de derved forsmættede en eller anden mindre betydende Skoletime — og Pigebørnene gjorde det endnu mindre.

En Gang om Sommeren tog hun en stor Skovtur med sine Smaapiger. Den gik paa „Holstenskovne“ til Charlottenlund eller Klampenborg, hvor man den Gang endnu kunde færdes ret uforstyrret. Hver Gang var det en Overraskelse, hvor Turen skulde ende; der var en Svælg i den ubundne Hengiven sig til Naturen; hun lod frit store og smaa tumle sig, og ved Bordet, der var dækket med indtagende Nethed, holdtes Taler og udbragtes Skaaler.

En anden stor Festlighed var Juletræsfesten. Til den samlede hun længe i Forvejen gode Ideer og Overraskelser; der var til enhver af de mindre ikke en, men en hel Bunke Julegaver; ikke kostbare, det tillod Pengepungen ikke, men ganske efter et Barns Smag og netop efter det Barns Smag, der fik dem. Og naar Træet var besat og Julesangene sungne og Gaverne uddelte, da myldrede det frem med Lege og Indfald. Hun holdt meget paa de gamle Skikke; hendes eget Kendskab til mange Julespøge syntes udtømmeligt, og hun var taknemmelig for hvert nyt Bidrag. Børnene, som havde deres egen Susette helt alene for sig selv den Aften, kappedes da ogsaa om at komme med deres Forslag.

Havde hun sine smaa Veninder paa Besøg en Aften, da var den store Glæde at „lave Mad“, røre Kager og bage dem, lave The, vadske op osv. Traktementet var alene den Mad, man selv havde lavet, og ingen Mad kunde smage herligere. Bordet dækkede man selv festligt under Susettes Vejledning, og Maaltidet oplivedes med Skaaler og Hurraraab.

Susette Dalgas troede paa Glædens forældende Indflydelse paa Menneskene. Selv var hun fyldt af en dyb Glæde over Tilværelsen, over Arbejdet, over Mennesker og over Naturen. Maaske var det derfor, at hun spredte Solskin, hvor hun kom. — En og anden vil maaske spørge: lærte de Børn egentlig noget? Helene Nyblom svarer: Drivfjæderen til Flid i Skolen var den Interesse de fik for hvad de lærte, og saa Kjærligheden til deres Lærerinde. (For Resten havde de dygtige Lærere; nævnes kan: Helweg som Religions- og Dansk lærer, Boisen som Sang lærer, Schneekloth som Regnelærer; den sidste overførte Undervisningssystemet i Dan-

nekvindeskolen til sin senere saa velanset Drengeskole).

Der gaves ikke Karakterer og holdtes ikke Eksaminer; Susette Dalgas frygtede, at det skulde bringe Uro i det jævne Skolearbejde og friste Børnene til at ville tage sig ud. Og alt vægte var hende af Hjertens Grund imod.

De stærkeste Strænge i hendes Sjæl var Kristentroen og Fædrelandskærligheden, og de gik næsten over i hinanden. Tyskland blev for hende Arvefjenden; hun havde set to Brødre falde i Kampen imod denne Fjende; men hun var redebøn til at se den tredje vove Livet i den samme Kamp. Hun elskede de gamle danske Sagn og Sange, den danske Natur og Kunst, dansk Historie, danske Folkeviser og Legender. Danmarks bedste Skjaldskab var i hendes Øjne Grundlaget, hvorpaa alle danske Børns Dannelse skulde bygges. I sit Troesliv sluttede hun sig afgjort til Grundtvigs Syn.

I 1853 blev hun gift med Skolens Forstander Prof. Garibo. Helene Nyblom fortæller, at et vildt Had til denne Kvinderøver fyldte alle Smaapigernes Hjerter, og hvor han gik og stod, blev han gennemstunget af deres kolde, forbitrede Blikke, mens en lydelig Hulken anklagede ham. Ved Susettes Bortgang blev Dannekvindeskolen lukket; en Del af Eleverne gik over til Frøken Zahles Institut, blandt andre dets nu saa bekendte Medarbejder, Frøken Henriette Skram. Susette Dalgas havde ved Afskeden bedt dem vise de nye Skoler, som de nu gik til, og deres nye Lærere, samme Hengivenhed og samme Interesse, som de havde skænket hende og hendes Skole. Men det var naturligvis lettere sagt end gjort. H. Skram fortæller selv, hvorledes nogle unge Oprørere kritiserede alt i Frk. Zahles Skole og fandt alt mindre fuldkomment. Man kender jo nok Pigebørn i den Alder. Frk. Zahle kunde have fattet Uvilje for det vanskelige Pigehold, hun her havde faaet, og derigennem for Dannekvindeskolen, som havde fostret dem. Men med sin overlegne Opdragersans forstod hun Troskaben, der fandt et saadant Udslag. Ja, hun gik paa en Maade i Skole hos Oprørerne; saa hun selv siger, at gennem dem tilegnede hun sig nogle af de folkelige Frihedstanker paa Skolevæsenets Omraade, der som en foryngende Strøm skulde have først Frøken Zahles Skole og i dens Kølvand andre københavnske Pigeskoler højt over deres Forgængere, som et Led i den store folkeopdragende Bevægelse, der fik sit første Stød fra Grundtvig og hans Lærlinge. Saaledes levede Susette Dalgas Arbejde i Dannekvindeskolen videre under større Forhold.

(Sluttes).

De franske

Kvindeforeningers Forbund

vil, ligesom tidligere meddelt om de norskes, blive repræsenteret ved det internationale Kvinderaads Kongres i Berlin 1904.

I ovennævnte Forbund gør to Strømninger sig gældende, der synes at virke indbyrdes regulerende: den maadeholdne Retning („Ouvres et Institutions féminines“), der hovedsagelig tilhører Støtterne for den parisiske Velgjørenhed, og hvis Repræsentanter næsten alle er gifte Kvinder i moden Alder, og den radikale Retning („Droits des Femmes“), der er ret socialistisk i sit Anlæg. Ved den nylig i Paris afholdte 2. Generalforsamling berettedes om en i Fjor vedtagen Resolution, gaende ud paa, „at Kvindestemmeretten er Basis for alle Kvindefordringer“; dog anses det for rimeligt, at Kvinderne begynder deres politiske Opdragelse paa det kommunale Omraade. Derpaa aflagdes Beretninger fra hver af de 4 i 1901 dannede Kommissioner: Velfærd, Opdragelse, Ret og Arbejde, der her kortelig skal refereres for at vise de franske Kvinders Standpunkt.

„Velfærdskommissionens“ Ordfører meddelte bl. a., at den havde indgivet et Andragende til Regeringen om Tilbagekaldelse af Dekretet af 24—2—01, der ophæver Statsansæt-

telse af Børneinspektricer (s: saadanne, der har at føre Tilsyn med Kommunens Plejebørn, med forældreløse og med sædelig fordærvede Børn). Regeringens Ophævelse af denne Institution, hvor Kvinder har virket baade med Indsigt og Iver, er vel nærmest begrundet i Sparsommelighedssyn, men er lige fuldt uforsvarlig. — Der var ogsaa indgivet et Andragende om gratis Desinfektion af Smaalejligheder (til under 500 fr.) ved enhver Bortflytning, særlig af Hensyn til Tuberkelfaren.

„Opdragelseskommissionen“ har særligt haft Opmærksomheden henvendt paa Oprettelsen af Latinskoler for Pigebørn, dog uden endnu at have løst Spørgsmaalet. Som man ved, har Frankrig vel Statsskoler svarende til vore højere Pige- og Lærerindeskoler; men Artium har de studerende Kvinder hidtil maattet tage ved Universiteterne, efter at have forberedt sig ved private Dannelsesanstalter.

„Retskommissionens“ Beretning blev Dagens Glandspunkt. Mme. d'Abbadie d'Arrast meddelte, at man var kommet til Enighed om en Resolution, som „Ligaen for Menneskerettighederne“ havde givet sin Tilslutning, og som man haabede at faa bragt frem i Kamrene. Deri forlanges Ophævelse af den berygtede Lovparagraf „La recherche de la paternité est interdite“ (det er forbudt at efterforske Faderskabet.) „Vi vil“, sagde Fru d'A., „at Manden skal stilles overfor et Alternativ: Ægteskab eller Forsørgelsespligt. Det drejer sig i Frankrig saarligt om 700.000 Børns Skæbne! Vi føler os som Tjenerinder af Folkets Velfærd, og vi taler i alle de Kvinders Navn, der har Agtelse for Sædelighed.“ Efter Resolutionen skal Forældremagten vedblive tilhøre Moderen, men den illegitime Fader bør hindres i at unddrage sig Forsørgelsespligten. Betalingen skal være i Overensstemmelse med Moderens Stilling og med Faderens Midler; i Barnets første Leveaar*) skal en Klageret bistaa Moderen — klager ikke hun, saa skal denne Statsinstitution gøre det paa hendes Vegne. Skriftlige Beviser skal ikke fordres fremlagte (fra Befolkningens brede Lag, vil der nemlig sjældent være nogen Korrespondance at fremlægge). Den illegitime Fader kan kun med Moderens Tilladelse anerkende det mindreaarige Barn, og det Barn, der har naaet Myndighedsalderen, maa kun anerkendes med sit eget Samtykke (dette sidste for at beskytte det voksne Barn mod en uværdig Fader, der kunde ville falde paa at fordræ sig ernæret af det erhvervsdygtige Barn). Moderen skal, som Minimum for sig selv, fordræ alle Omkostninger ved Nedkomsten samt 3 Maaneders Underhold. „Hvad vi forlanger“, sluttede Ordføreren, „er retfærdigt og sædeligt; Straffrihed fremmer Udsvævelsen, og der gives kun een Moral for begge Køn; derfor arbejder vi for Ophævelsen af hundredaarig Uret.“

Endeløst Bifald fra hele den store Forsamling lønnede Fru d'Abbadie, og denne stærke og almindelige Tilslutning synes at tyde paa, at Frankrig endelig er modnet til Afskaffelsen af hin skændige Lov.

„Arbejderkommissionens“ Ordfører fortalte om Arbejdernes Produktionsforbund, men fremhævede, hvorledes disse endnu kun trivedes med Elitfolk og paa forberedt Grund; med Folk, som de er flest, viste deres Gennemførelse sig endnu særdeles vanskelig. Om et Forsøg, der var gjort i Amicitia-Klubbens Arbejdsstuer meddeltes: „For det første har vi undertrykket Mellemløst og givet Syerskerne 76 Centimer for en Skjorte (i Stedet for 30 C.); for det andet har vi indført Andel i Overskuddet og opdrager vore Arbejdere til handle-dygtig Selvstændighed, og vi haaber senere at kunne grundlægge et Produktionsamfund med de saaledes forberedte.“

Udenfor Dagsordenen behandledes derpaa Fredssagen, især med Henblik

*) Indskærnkningen til Barnet første Leveaar rummer dog en Fare, thi med denne Viden for Øje, kan Faderen, om han vil, sagtens ordne sig saaledes, at der intet bliver at klage over i dette Tidsrum; men saa bagefter?

paa en Opfordring til Regeringen om en nærmere Sammenslutning med England og om fremtidigt at forelægge Voldgiftsretten i Haag enhver international Konflikt. Ogsaa anbefaledes det Forsamlingen kraftigt at modvirke Brugen af Alkohol.

Naar det forholdsvis nye franske Forbund allerede nu tæller 30.000 Medlemmer, da skyldes dette fortrinsvis Tilslutningen af en Del meget store, saa godt som hele Landet omfattende kvindelige Velgjørenhedsforeninger ligesom ogsaa Arbejdernes Syndikater fra første Færd har sluttet sig dertil.

I Modsætning til flere andre Lande findes derimod i Frankrig endnu kun mindre Sammenslutninger af borgerlige Kvinder som Lærerinder, Forretningsdamer og lignende.

H. Thaarup.

Lidt fra et Besøg i Indien.

Af Helene Berg.

Den Del af Forindien, der sædvanligvis betegnes med Navnet Koromandelkysten, strækker sig fra Kap Kalimere til Udløbet af Floden Krishna, men det bruges ogsaa undertiden for hele Østkysten op til Kalkutta. Oprindelsen til dette Navn har været et Stridsspørgsmaal blandt „de lærde“, indtil man har slaaet sig til Ro med to Forklaringer, der hver har sine Tilhængere; men hvilken, der er den rette, maa vist altid forblive et aabent Spørgsmaal.

Den ene Forklaring gaar ud paa, at Navnet Koromandel er bleven dannet af Mandal (Region, Stand) af Koro — et gammelt Dynasti i den Del af Indien.

Den anden Forklaring siger, at Betegnelsen stammer fra Navnet paa en Landsby, som ligger lidt syd for Pulicat og som hedder Kori Manal (sort Sand), hvor Hollænderne først landede, da de i det 16de Aarhundrede kom til Indien.

Adskillige Dage ligger det Skib, som har ført os til fair India, for Anker ved denne Kyst, ud for Byen Pondicherry, for at tage en større Ladning Nødder ind; disse Nødder, som kaldes Kernels, er meget oljeholdige; de føres i store Mængder til Evropa, hvor Oljen udvindes af dem. — Det er interessant at iagttage Indladningen, som foregaar under meget vanskelige Forhold; der er nemlig ikke nogen Havn ved Pondicherry; vi ligger et Stykke fra Land, hvor der er dybt nok for vort Skib; næsten uafbrudt er der stærk Søgang, og en skumhvid Brænding slaar ind paa den flade, sandede Kyst. Herinde ligger den Ladning, vi skal have om Bord, i store Stabler af Sække, førte til Kysten inde fra Landet paa brede Vogne, trukket af Okser; oppe paa Sandet ligger store, pramlignende Baade, som daglig efter endt Arbejde hales op paa Strandbredden for ikke at blive slaaet i Stykker af Brændingen.

Arbejdet begynder om Morgen med, at disse Baade trækkes og skubbes saa langt ud, at de lige netop berører Vandet; saa bæres Sækkene paa Arbejdernes Rygge ud i dem, og naar en Baad har faaet det Antal, den skal have, tager Besætningen, der i Reglen bestaar af 12—14 Mand, fat i begge Baadens Sider og tvinger den igennem Brændingen ud fra Strandbredden. Ved dette Arbejde gaar de undertiden, naar Søen er særlig urolig, i Vandet lige til Halsen; i det Øjeblik Baaden er klar af Landet, springer de med en beundringsværdig Lethed og Behændighed op i den fra begge Sider, hver tager sin Plads og sin Aare, en staar agter og styrer med en lang, bred Aare, og saa arbejder de Baaden ud over Bølgebjærge og igennem Bølgedale, alt mens de synger en enstønnig, taktfast Sang. Naar de er naaet ud til Skibet, har de et lige saa vanskeligt Stykke Arbejde tilbage, nemlig at faa Sækkene transporteret om Bord i Skibet, hvis Underdæk ligger højt over Vandoverfladen — vanskeligt, fordi Baaden af Søen bevæges op og ned, frem og tilbage; men de for-